

Vår saksbehandler

Danel Hammer, dahammer@mil.no
+47, +47 98 89 09 04
FST/APK

Vår dato

2024-06-13

Vår referanse

2024/016517-007/FORSVARET/ 008

Tidligere dato

Tidligere referanse

Til

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Kopi til

Høringsinnspill fra Forsvaret - NOU 2024: 4 "Voldtekt - et uløst samfunnsproblem"

1 Bakgrunn

Justis- og beredskapsdepartementet (JD) har sendt NOU 2024: 4 «Voldtekt – et uløst samfunnsproblem» på

offentlig høring. Voldtektsutvalget ble oppnevnt i 2023 ved kongelig resolusjon for å utrede problemstillinger knyttet til voldtekt. Utvalget har vurdert myndighetenes arbeid med å forebygge voldtekt, tilby hjelp og støtte til voldtektsutsatte og straffeforfølgning av voldtekt.

På bakgrunn av funnene i utredningen foreslår utvalget 30 tiltak for å styrke arbeidet mot voldtekt. Tiltakene er rettet mot forebygging, helse- og støttetjenester, straffeforfølgning, forskning og en helhetlig og samordnet politikk mot voldtekt.

Voldtekt er et samfunnsproblem som angår Forsvaret og vårt personell. Forsvaret gir med dette sitt høringssvar til NOU 2024: 4 «Voldtekt – et uløst samfunnsproblem».

2 Drøfting

Forsvaret stiller seg bak arbeidet mot voldtekt og tiltakene som er skissert i høringsnotatet. Forsvaret vil i det videre kommentere og gi innspill til følgende enkeltmomenter i utredningen.

2.1 Voldtekt som likestillingsutfordring

Forsvaret mener at utredningen mangler tilstrekkelig systemtilnærming som knytter voldtekt som samfunnsproblem til likestilling og Aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP) for offentlige myndigheter. ARP pålegger statlige virksomheter å jobbe systematisk med forebygging og kartlegging, samt tiltak mot diskriminering, også på systemnivå.

Forsvaret mener at den store forekomsten av voldtekt, sammen med lav grad av anmeldelser og straffeforfølgning, er et likestillingsproblem som relevante myndigheter, slik som JD og Politiet, bør redegjøre for i tråd med ARP. Tiltak, ressursbruk (relativt til andre prioriterte fagfelt), så vel som årlig utvikling rundt forekomst og anmeldelser, er eksempler på relevante indikatorer når justissektoren vurderer sitt likestillingsarbeid som tjenesteyter og som myndighet.

Forsvaret foreslår derfor å legge til et tiltak som knytter det systematiske arbeidet mot voldtekt i justissektoren sammen med myndighetsplikten i ARP.

Postadresse

Postboks 800 Postmottak
2617 Lillehammer
Norge

Besøksadresse

Glacisgata 1
0015 OSLO
Norge

Sivil telefon/telefaks

/

Militær telefon/telefaks

99/0500 3699

Epost/ Internett

postmottak@mil.no
www.forsvaret.no

Organisasjonsnummer

NO 986 105 174 MVA

Vedlegg

2.2 Kjønnsperspektivet i utredningen

Det følger av utvalgets mandat at utredningen skal ha et gjennomgående kjønnsperspektiv. Utvalget presiserer i pkt. 5.3 at dette innebærer forståelse av at kjønn har betydning for hvem som utsettes for voldtekt, og for hvem som voldtar. At kvinner og jenter utgjør majoriteten av voldtektsofre er godt dokumentert. Det er hensiktsmessig og nødvendig å se voldtekt i lys av kjønn, særlig med hensyn til likestillingsvisjonen og den samfunnshistoriske maktubalansen mellom kjønnene. Forskning og observerte trender i undersøkelser om voldtekt underbygger et særskilt beskyttelsesbehov for kvinner og jenter. Resultatet er at utredningen synes primært rettet mot kvinner.

Forsvaret ønsker imidlertid å knytte en bemerkning til risikoen ved en utredning som i mindre grad vektlegger gutter og menn som ofre for voldtekt. Det bemerkes flere steder i utredningen at menn også rammes av voldtekt, men at de utgjør et fåtall sammenlignet med kvinnelige ofre.

Utvalget viser i pkt. 17.2 til mørketall mellom anmeldelsesstatistikk og omfangsundersøkelser når det kommer til antall voldtekter. Mannlige voldtektsofre kan her være særlig utsatt, slik dette fremheves i NOU 2008: 4 «Fra ord til handling – Bekjempelse av voldtekt krever handling»:

«En følelse av skam kan være særlig sterk hos mannlige voldtektsofre. Det å være offer for voldtekt bryter sterkt med mannsrollen, og det kan være knyttet større følelse av skam til det å være mannlig voldtektsoffer enn kvinnelig (Graham 2006 drøfter dette kritisk). Følelse av skyld eller skam kan føre til at ofre for voldtekt ikke anmelder forholdet.»

Forsvaret understreker derfor viktigheten av å beskrive voldtekt som et fenomen som rammer alle kjønn.

3 Konklusjon

Forsvaret gir med dette sine kommentarer og innspill, og slutter seg for øvrig til NOU 2024: 4 «Voldtekt – et uløst samfunnsproblem» i sin helhet.

Elisabeth Gifstad Michelsen
Generalmajor
Sjef profesjon og kultur

Dokumentet er elektronisk godkjent, og har derfor ikke håndskreven signatur.
